KURJER WARSZAWSKI.

Dnia 28go Kwietnia Rok 1862. № 96. Dnia 16 (28) Kwietnia 1862 Roku.

Poniedziałek. Wschód Słońca go: 4 m. 38. Zachód „ „ 7 „ 18. Dziś, Sgo Witalisa Męczennika. Jutro, Śgo Piotra M.

Jutro Rocznica Urodzin NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, która obchodzona tu będzie jako Uroczystość Dworska pierwszo-rzędna.

W dniu jutrzejszym, to jest 17 (29) Kwietnia r. b., jako w rocznicę Urodzin NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, odbędzie się Nabożeństwo sollenne w Kościele Metropolitalnym Śgo Jana, o godzinie $9^1/_2$, a w Soborze Prawosławnym Śtej Trójcy o godzinie 11 z rana; na którem to Nabożeństwie, Urzędnicy Władz wszelkich w paradnych mundurach znajdować się winni.

Od jutra w Kościele XX. *Dominikanów*, odprawiać się będzie przez 15 Wtorków Wotywa roczna w Kaplicy Śgo DOMINIKA.

Wczoraj, w Kościele XX. *Augustjanów*, w czasie Summy, Amatorowie muzyki licznie zebrani, wykonali Mszę in G. na 4ry głosy, kompozycji J. K. *Chwaliboga;* na BENEDICTUS: ZDROWAŚ MARJA, Wilhelma *Troszla*. Zakończono zaś Psalmem: „Błogosławiony Mąż" Chór z fugą, Józefa *Elsnera*.

W ten Czwartek, jako w dzień rozpoczynający Nabożeństwa Majowe na cześć N. MARJI PANNY, Amatorowie muzyki wykonają pierwszorzędne dzieła religijne w Kościele XX. *Reformatów*, o godz: 9 rano.

Część Urzędowa.

N. PAN, na wnioski Rady Stanu Królestwa, przez JW. p.o. Namiestnika Królestwa przedstawiony, rozkazać raczył: 1. Ze względu ważności znaczenia statystyki, stanowiącej jedną z rzeczywistych podstaw dobrej Administracji, włożyć obowiązek na właściwe Władze zajęcia się wyszukiwaniem środków do przyprowadzenia jej do należnego i zupełnie zadawalniającego stanu, skutkiem sumiennego zbierania, ścisłego sprawdzania i systematycznego układania, statystycznych danych niezbędnych dla Rządu pod względem administracyjnym, we wszystkich gałęziach zarządu Królestwa. 2. Celem usunięcia braku drobnych biletów bankowych i zdawkowej monety: aby Komisja Rządowa Przychodów i Skarbu dla ułatwienia zamiany grubszych biletów bankowych na drobne, zajęła się urządzeniem, choćby czasowo Kas, w tych miejscach, gdzie brak ten najdotkliwiej czuć się daje, jak również, aby oznaczyła, czy dostateczną jest w tej mierze przesyłana coroczna ilość biletów bankowych, z kapitału zapasowego Banku Cesarstwa przeznaczona, a jeżeli nie odpowiada potrzebie, to jaka mianowicie ilość rublowych i 3 rublowych biletów niezbędna jest do zamiany biletów 50 i 100 rublowych w Królestwie, aby zamiana takowa czynioną być mogła o ile możności bez przerwy i odpowiednio potrzebie.

Rada Administracyjna Królestwa zatwierdziła darowiznę rs. 150 dla Kościoła Parafjalnego w Tłuchowie, przez Ignacego *Sułkowskiego*, uczynioną.

Komissja Rządowa Przychodów i Skarbu. — Podaje do powszechnej wiadomości, iż opłata procentu, zapewnionego od biletów skarbowych 100-rublowych, serji IIej za rok ubiegły, to jest: za czas od d. 19 Kwiet: (1 Maja) 1861 r. do d. 19 Kwiet: (1 Maja) 1862 r., zarządzoną została z Kassy Głównej Królestwa w Warszawie, gdzie poczynając od d. 13 (25) Kwietnia r. b. trwać będzie bez przerwy, i dokąd posiadający takowe bilety, zgłaszać się w tym celu mogą, każdego dnia (wyjąwszy Święta uroczyste i dworskie), od godz: 10 z rana do 1ej po połud:.— Dyrektor Główny w Kom: Rz: Prz: i S., Tajny Radca, *Łęski*. Dyrektor Kancellarji, Radca Stanu, *Parzelski*.

W dniu 5 (17) Kwietnia r. b. otwartą została Rada miejska w Płocku. Zgromadzeni Członkowie, po sprawdzeniu ważności wyborów, wykonali przysięgę podług roty i obrządku i uchwalili termina perjodycznych Rady miejskiej posiedzeń. Na trzymającego pióro w Radzie, wybrany został P. Ferdynand *Tyszka*, a na tymczasowego zastępcę jego P. Antoni *Żochowski*.

Jutro o godz: 10tej z rana, w Kościele XX. *Bernardynów*, odprawioną zostanie Wotywa, a po niej dwie Msze, za duszę ś. p. Moniki *Woyde;* na którą Arcy-Bractwo SERCA MARJI, wraz z pozostałą Córką, zaprasza Krewnych, Przyjaciół i Znajomych zmarłej, oraz Siostry tegoż Arcy-Bractwa.

Onegdaj przypadała pierwsza rocznica śmierci ś. p. Maurycego *Wolffa*, Doktora Medycyny i Chirurgji. Z powodu Świąt Wielkanocnych, żałobne Nabożeństwo odłożone być musiało, i takowe pojutrze, to jest we Środę, o godz: 11tej z rana, w Kościele OO. *Kapucynów*, odbędzie się: o czem pozostała Wdowa wraz z Dziećmi, Znajomych i Przyjaciół zawiadamiają.

Że stan zdrowia OJCA Śgo nie jest zastraszającym i że polepszył się znacznie, dowodzi tego list z Rzymu, który nam donosi, iż d. 16 Kwietnia PIUS IX, sam odprawił Mszę Świętą w Kaplicy Syxtyńskiej, i z kolei administrował dworowi swojemu Komunję Świętą. Po południu OJCIEC Ś. znajdował się na Nieszporach, a w dzień Wielko-Czwartkowy, dopełnił sam ceremonji obmycia nóg dwunastu ubogim, którym następnie usługiwał do stołu.

Z okoliczności Świąt Wielkanocnych, *Syrokomla*, napisał następujący bardzo udatny wierszyk:

Nie to Polka, którą grały,
Powolniej to prędzej,—
Lecz to Polka, co chleb biały
Wypieka dla nędzy.

Nie to mazur— co swe ruchy,
Na klawiszach brzęczy,—
Lecz to mazur, pulchny, kruchy,
Co święcone wieńczy.

Zacnych matek, zacne córy
Wystąpcież w tej porze:
Takie Polki i mazury,
Rodź nam PANIE BOŻE!—

Wypis z Protokółu Sekretarjatu Stanu Król: Pols:.

Z Bożej Łaski,

MY ALEXANDER II,

Cesarz i Samowładca Wszech Rossji, Król Polski, Wielki Xiążę Finlandzki,

etc. etc. etc.

W rozwinięciu art: 5 i 6 Ukazu Naszego z daty 14(26) Marca 1861 r. na przedstawienie p. o. Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem, postanowiliśmy i stanowimy następującą organizację Komissji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(*Dalszy ciąg.*)

Tytuł V.

Posiedzenia Komissji.

Art: 35. Komisja czynności swoje załatwiać będzie na posiedzeniach: Administracyjnych i Rady ogólnej. Art: 36. Na posiedzeniach Administracyjnych zasiadają: Dyrektor Główny, Prezyd: w Komisji. Dyrek: Wydziałów. Zarządzający sprawami Greko-Unickiemi. Jeden z Członków etatowych Rady Wych: przez Dyr: Gł: do zasiadania powołany. Dyrektor Kancel: i Vice Dyrektorowie Wydziałów. Art: 37. Rada ogólna Komisji składa się: Z Dyrektora Gł: Prezyd: w Komisji. Z Prezyd: w Radzie Duchownej. Z Dyrektorów Wydz: Wyznań i Oświecenia. Z Zarządz: Sprawami Greko-Unickiemi. Z Członków Honor: Komisji. Z Wizytatorów Szkół. Z Dyrek: Kancelarji. Art: 38. Członkowie Rady Duchownej, odpowiednio Art: 15 niniejszej organizacji, tudzież Członkowie Art: 3 wymienieni, zasiadają jedynie na tych posiedzeniach Rady Ogólnej, na których przedmiot respective ich wyznania dotyczący, a wymagający nowego lub zmiany istniejącego urządzenia będzie rozbierany i decydowany, lub ile razy Dyr: Gł: uzna potrzebę zaproszenia ich na posiedzenia Rady Ogól. Art: 39. W razie nieobecności Dyrektora Głównego, prezyduje na posiedzeniach Administracyjnych Dyrektor Wydziału, starszy z nominacji, a na posiedzeniach Rady ogólnej, najstarszy godnością z obecnych Członków. Art: 40. Członkowie w Art: 37, 38 wymienieni, a nie należący do posiedzeń Administracyjnych Komisji, mogą być zapraszani na te ostatnie posiedzenia, a Radca Prawny, Budowniczy i inni urzędnicy Komisji, mogą być wzywani tak na posiedzenia Administracyjne, jako też Rady ogólnej Komisji, gdy Dyrektor Główny uzna tego potrzebę. Art: 41. Tak na posiedzeniach Administracyjnych, jako też Rady ogólnej, Dyrektor Główny i Członkowie zasiadający mają głos stanowczy; Zarządzający zaś sprawami Greko-Unickiemi używa prawa swego wtedy tylko, kiedy rozbierany przedmiot, dotyczy tego wyznania, lub kiedy zachodzi kollizja między Greko-Unickiem a jakiembądź innem wyznaniem. Dyrektor Kancelarji mieć będzie głos doradczy, Vice Dyrektorowie Wydziałów na posiedzeniach Administracyjnych mają także głos doradczy. Art: 42. Vice-Dyrektor Wydziału, zastępujący nieobecnego na posiedzeniu Dyrektora Wydziału, wchodzi w jego atrybucje i ma głos stanowczy. Art: 43. Komplet posiedzenia Administracyjnego składa się z trzech, a Rady ogólnej z pięciu Członków obecnych; większość zdań stanowi decyzję, równość Prezydujący rozwiązuje; Członkowie nie podzielający zdania większości, mogą podać do protokółu swoją opinję. Art: 44. Posiedzenia Administracyjne odbywać się będą dwa razy w tygodniu, w dni przez Dyrektora Głównego oznaczone, a posiedzenia Rady ogólnej raz co miesiąc i w każdym razie, kiedy Dyrektor Główny uzna tego potrzebę. Art: 45. Na posiedzeniach Rady ogólnej rozbierane i decydowane będą: 1. Projekta dotyczące uposażenia Duchowieństwa. 2. Erygowanie nowych parafij, gmin i okręgów religijnych, rozdzielenie albo połączenie dawnych. 3. Spory między Władzami Administracyjnemi lub sądowemi a Duchowieństwem, lub między wyznawcami różnych religji w przedmiotach wyznania. 4. Otwarcie nowych Zakładów Naukowych Rządowych, reorganizacja, przenoszenie i zwinięcie exystujących. 5. Projekta do nowych instrukcji szkolnych. 6. Programata szkolne do wykładu nauk, 7. Orzeczenie pod względem uznania dzieł i xiążek za elementarne. 8. Mianowanie i uwalnianie Zwierzchników Szkół wyższych i średnich, oraz Profesorów Szkół wyższych. 9. Rozpoznawanie wykroczeń pociągających za sobą utratę posad, lub potrzebę zokwalifikowania do odpowiedzialności sądowej. 10. Wyrokowanie w sporach pomiędzy Instytutami, pod zawiadywaniem Komisji Rządowej zostającemi, na drodze przepisanej postanowieniem Namiestnika Królewskiego z dnia 6 (18) Lipca 1818 roku. 11. Projekta do postanowień nowych lub zmiany dotychczasowych. 12. Każdy przedmiot, który bądź sam Dyrektor Główny, bądź komplet na posiedzeniu Administracyjnem zakwalifikuje do wniesienia na posiedzenie Rady ogólnej. Art: 46. Wszelkie przedmioty poprzedzającym Artykułem nie objęte, a do attrybucji Komisji należące, rozbierane będą na posiedzeniach Administracyjnych Komisji.

Tytuł VI.

Obowiązki i atrybucje Członków Komisji.

Dyrektor Główny.

Art: 47. Dyrektor Główny zarządza naczelnie wszelkiemi działaniami Komisji i ma nadzór nad wykonaniem praw i postanowień Rządowych. Art: 48. Dyrektor Główny ma zwierzchni dozór nad porządkiem, sfornością, pośpiechem i jednostajnością działań tak Komisji w ogóle, jako też w Wydziałach i we Władzach wykonawczych Administracyjnych, w czem te jemu są podległe. Art: 49. Dyrektor Główny może zawiesić decyzję większości tak posiedzenia Administracyjnego jako i Rady ogólnej, a rzecz przedstawi natychmiast Namiestnikowi Naszemu w Królestwie. Art: 50. Przedmioty wymagające niezwłocznego spełnienia, jak równie i te, które Dyrektorowi Głównemu do osobistego rozważenia lub załatwienia są komunikowane, sam decyduje i załatwia, bez odnoszenia się do kolegjum Komisji. Art: 51. W przypadkach choroby lub dozwolonego na czas dłuższy oddalenia się Dyrektora Głównego z miejsca urzędowania, Namiestnik Nasz wyznacza zastępcę.

Dyrektorowie Wydziału.

Art: 52. Pod bezpośrednim dozorem i kierunkiem Dyrektorów Wydziału zostają wszyscy urzędnicy w ich Wydziałach pracujący. Art: 53. Dyrektor Wydziału pilnuje, aby czynności wszelkie w jego Wydziale w porządku z pośpiechem i zgodnie z obowiązującemi przepisami załatwiane były. Art: 54. Wypracowane pod kierunkiem Dyrektora Wydziału interesa i projekta, tenże albo przedstawia Dyrektorowi Głównemu, albo wnosi na posiedzenia Administracyjne, lub Rady ogólnej Komisji, stosownie do rodzaju spraw i zgodnie z przepisami w niniejszej organizacji postanowionemi. Art: 55. Dyrektor Wydziału sam załatwia te czynności, które wymagają

prostego jedynie wykonania decyzji wyższych lub przez Komisję Rządową już wydanych; zebrania wiadomości potrzebnych dla wypracowania przedmiotu w Wydziale objaśnienia Władzom i osobom podwładnym Komisji, przepisów i rozporządzeń ich obowiązujących, wtedy kiedy te Władze i osoby przedstawiają zapytania, w jakim sposobie zastósowane być mają te przepisy i rozporządzenia, przypomnienia lub znaglenia, aby zarządzenia i rozkazy Komisji Rządowej zostały spełnione. Art: 56. Dyrektor Wydziału daje baczność, aby expedycje wychodzące, zgodne były z zapadłą na posiedzeniu decyzją, odpowiedzialnym jest za to, co mu jest poruczone, co działa i co podpisuje. Te same obowiązki, jakie są przepisane dla Dyrektorów Wydziałów, pełni także i zarządzający sprawami Greko-Unickiemi, oraz równych z Dyrektorami Wydziałów używa praw w porządku odbywania czynności w swym Zarządzie. Art: 57. Pod niebytność Dyrektora Wydz:, lub zarządzającego sprawami Greko-Unickiemi, albo w czasie ich choroby, zastępuje miejsce pierwszego Vice-Dyrektor, a ostatniego Greko-Unicki Duchowny Asesor, lub Urzędnik wyznaczony przez Dyrektora, a przez Namiestnika zatwierdzony. (D. n.)

Dyrekcja Dróg Żelaznych, Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej. — Z upoważnienia Rady Zarządzającej Towarzystwa Dróg Żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgowskiej, podaje do wiadomości publicznej, iż z dniem 8 Maja r. b., pomiędzy Stacjami Sosnowice i Granicą a Kutnem i Poiewem, zwiększoną zostanie komunikacja osobowa, przez zamianę dotychczasowych dwóch pociągów czysto-towarowych, na osobowo-towarowe, to jest, że osoby jadące z Granicy lub Sosnowic i ze Stacji pośrednich pociągiem osobowym Nro VI, do Skierniewic o godz: 2giej min: 50 z południa przybywającym, będą mogły jechać z tej Stacji na Drogę Bydgoską nowo sformowanym pociągiem, o godz: 5tej po południu ze Skierniewic wychodzącym, i przybyć do Kutna o godz: 8ej wieczorem; i przeciwnie, z Kutna będą mogły wyjeżdżać codziennie o godz: 6tej min: 30 z rana, przybywać do Skierniewic na godz: 9tą min: 30, i ztąd udawać się w dalszą drogę ku Granicy i Sosnowcom pociągiem osobowym Nro V, z Warszawy o godz: 10ej min: 45 z rana wychodzącym, a do Skierniewic na godz: 12tą minut 40 przybywającym.— P. o. Prezydującego, *Weychert.*— Za Naczelnika Kancellarji, F. *Olszewski.*

Towarzystwo Naukowe Krakowskie ogłosiło konkurs Doktora *Kańskiego* z kwoty 200 zł. austr:, za najlepsze dziełko Jeografji Powszechnej.

Znany Artysta Izydor *Lotto* skrzypek, rodem z Warszawy, po zdobytych tryumfach w Hollandji, bawił obecnie w Belgji, i zachwycał grą swoją słuchaczów. Dzienniki miejscowe z zapałem piszą o talencie tego 21-letniego Artysty. P. *Lotto* jest solistą J. K. W. W. Xięcia Sasko-Wejmarskiego.

Założony w tych czasach skład węgla przy ulicy Jerozolimskiej przez P. Hen: *Glücksohna*, coraz więcej nabiera wzięcia, z powodu doskonałości tego materjału palnego, którego dostarcza jedna z wyborniejszych kopalni Louise Glück. Płomień bowiem z tego węgla, otrzymujemy taki sam zupełnie jak z drzewa, a co się tyczy ceny, ta wcale nie przewyższa ustanowionej po innych składach.

Według sprawozdań urzędowych w r. 1860, przybyło do Rossji 368,607 osób, a opuściło ją 519,436. Mała ich część tylko przebywała granice Azji; przybyło bowiem z tamtąd tylko 28,800, a wyjechało do Azji 21,300 podróżnych. Granicami Europejskie: przybyło 339,804, a wyjechało 498,074. Z pomiędzy cudzoziemców było: 166,000 Prusaków, a 57,500 Austrjaków; razem wszystkich Niemców 232,605. Wyjechało 130,769 Niemców. Rossjan przybyło 84,800, a wyjechało 275,582, z tych około 190,000 morzem.

Z Wilna.— Jeżeli otwarcie kolei żelaznej z Wilna do Kowna, przyczyniło dużo oszczędności mieszkańcom naszego grodu, nierównie więcej powinno wpłynąć na zrównoważenie zbyt wygórowanych cen produktów, otworzenie drogi żelaznej z Wilna do Grodna i Białegostoku. Nadzieja ta, wkrótce zapewne zjszczoną będzie, albowiem przypadające na tej przestrzeni mosty wykończone zostały: wspaniały most żelazny kratowy na Niemnie pod Grodnem, oczekuje tylko na złączenie pokładu, po nad klatką mostową umieszczonego, z oddalonemi brzegami lądu. Przypadające w tem miejscu zbyt wysokie nasypy, do wykonania których dużo czasu potrzeba, zostaną zapewne zastąpione tymczasowym pomostem z drzewa. Następnie na rzece Uła za Grodnem, pomiędzy stacją Marcinkańce a Orany, wykończony został most żelazny, zawieszony na wysokich bardzo brzegach; 13 b. m. pierwszy pociąg specjalny przeszedł po tym moście. Tym sposobem można mieć nadzieję pożądanego otwarcia w krótkim czasie całej przestrzeni drogi żelaznej dla użytku publicznego.— *R...n.*

P. Teofil *Cichocki*, przy ulicy Mazowieckiej w domu № 1350, obok gmachu Towarzystwa Kredytowego, jak dotąd tak i nadal w pracowni chemicznej zajmuje się rozbiorami chemicznemi, wszelkiego rodzaju przedmiotów i materjałów, z gospodarstwem wiejskiem i przemysłowem w ogólności związek mających, i wykonywa je na żądanie osób interesowanych, po cenach w Numerze Grudniowym Roczników Gospodarstwa Krajowego z r. 1859 ogłoszonych; o czem na miejscu w godzinach między 10tą a 2gą z południa, bliższą powziąć można wiadomość.

W Odessie w miejscowych spichrzach, spoczywa bezużytecznie najmniej za 15 miljonów rubli srebrem, zboża, dostarczonego z różnych stron kraju, w widokach sprzedaży. Dowód to najlepszy jak przydatne są domy zleceń które bezpośrednio łączą, że tak powimy rolnika z kupcem, i jakie skutki z tego jak widzimy w Odessie, gdzie podobnych domów nie dostaje.

Wynalazek przez P. *Baranowskiego*, o którym już pisaliśmy co do zastąpienia pary innym motorem, kosztował go 5 lat pracy i 40,000 franków.

W Kwietnią Niedzie, padał w Paryżu śnieg! Podobne zjawisko pokazało się również w tych dniach w Monachjum, Tryeście, Insbruku, i t. d., tak dalece, że nawet pociągi kolei żelaznej z Tryestu, opóźnione dla śniegu zostały. We Francji drzewa kwitnące, pokryte zostały śniegiem, który padał także i w Bruxelli.

Z Galicji z Ptu Mielnickiego w Obwodzie Czortkowskim donoszą, że na polach Olchowiec, Uścia Biskupiego, Horoszowej, Filipkowiec i Babiniec, przechował się zaród szarańczy, pomimo że w jesieni r. z. przeorywano wszystkie te pola. Władza obwodowa zaleciła przeto użycie stosownych środków dla wyniszczenia tego owadu.

W czasie kwesty Wielkanocnej na Szpitale w Kościele Śgo Alexandra, złożono na tacę kwestarki W. z Sokolewskich *Morzyckiej*, bransoletę i broszę, ozdobione koralowemi rzeźbami. Dla spieniężenia przeto tych darów, wystawiają się takowe od dziś na sprzedaż, a kto da za nie najwięcej, nad pierwotny ich szacunek to jest nad zł. sto, ten zostanie właścicielem.

Onegdaj ukończone zostały wybory odbywające się w Tow: Kred: Ziem:. Wybory te dnia pierwszego zagajone zostały przez JW. Radcę Tajnego *Łaszczyńskiego*, Gubernatora Cyw: Gub: Warsz:, który dla odebrania przysięgi od Prezesa wyborów JW. Dom: *Rzeszotarskiego*, zaprosił na Assessorów PP. Józefa *Wodzyńskiego* z Zaborówka, i Winc: *Szwajcera* z Rzeczycy; zaś obowiązki Sekretarza, przyjął P. Marjan *Zawisza* z Sadkowic. Nadto, Prezes przed przystąpieniem do czynności, zaprosił również na Assesorów PP. Hen: *Morawskiego* z Kupienina i Lud: *Rossmana* z Bielawy; zaś na Sekretarza P. Konst: *Górskiego* z Woli Pękoszewskiej. Wypadek wyborów d. 25 co do Radców Komitetu, już podaliśmy; onegdajszy zaś co do Radców Dyrekcji Szczegółowej i Prezesa przyszłych wyborów jest następujący: Na Radców do Dyrekcji Szczegółowej wybrani zostali PP. Juljan *Komierowski*, ilością 171 głosów; Jakób *Piotrowski* 141; Antoni *Trębicki* 122, i Józef *Zymirski* 133; na Prezesa zaś przyszłych zebrań, obrano P. Prota *Lelewela* a na zastępcę Hr: Piotra *Łubieńskiego*. I w dniu onegdajszym podobnież urządzona, przy Towarzystwie Kredytowem, wystawa rolnicza, budziła zajęcie obecnych PP. Obywateli, którzy zwiedzali ją licznie.

Onegdaj wyszedł z pod prassy zaległy poszyt Roczników Gospod: Krajo: za m. Grudzień r. z. Opóźnienie tego poszytu ostatniego, jaki funduszami b. Towarzystwa Rolniczego był drukowanym, i który ostatni bezpłatnie wszyscy byli jego Członkowie otrzymują, ztąd jedynie pochodzi, iż jednocześnie sporządzono i dołączono przy nim treść wszystkich roczników za cztery ostatnie lata, która to praca 17cie arkuszy druku petitem obejmująca, prędzej wykończoną być nie mogła. Opóźnienie to bynajmniej nie wpłynęło na wydawnictwo bieżących z r. b. poszytów Roczynikowych, które w swoim czasie, to jest około 15go każdego miesiąca wychodzą. Z kolei wyszedł obecnie z pod prassy poszyt Kwietniowy, i obejmuje: Wywóz produktów rolniczych z Polski do Niemiec i Gdańska, w drugiej połowie XVIgo wieku, przez E. S.; Notatki z wycieczek rolniczych za granicę kraju, przez Franc: *Lutosławskiego;* Rzut oka na historję nowoczesnego gospodarstwa, jako przykład powszechnej użyteczności nauki, przez Justusa Barona *Liebig'a;* Rozmaitości; Sprawozdanie Domu Zleceń Ziemian w Włocławku; Bieżące wiadomości rolnicze krajowe i obce; Ogłoszenie o pracowni chemicznej P. Teofila *Cichockiego;* Dostrzeżenia meteorologiczne za m. Luty r. b.

Córka *Kossutha*, jest śmiertelnie chorą, i nie zostawia żadnej nadziei życia. Bawi ona obecnie w bliskości Genui, w Nervi.

Kantor Interessów Ziemiańskich J. K. *Gregorowicza* i H. *Dębskiego* zawiadamia, że wystawa machin i narzędzi rolniczych w budynku gmachu Towarzystwa Kredytowego, nietylko urządzona przez nas została na czas odbywających się wyborów w Towarzystwie Kredytowem, lecz zostaje nadal, i każdodziennie jest do zwiedzenia. Następujące fabryki powierzyły do dnia dzisiejszego w komis swe wyroby. *Rolbieckiego* na Pradze, Józefa *Konopki* w Mogilanach (w Galicji), i Ludwika *Zieleniewskiego* w Krakowie. Ostatniego machiny przybędą za dni kilka w znacznej ilości. Obstalunki zatem na machiny wszelkie, uskuteczniać się mogą do rąk upoważnionego przez Kantor, mającego nadzor nad wyrobami na wystawie znajdującemi się za kwitami sznurowemi tegoż kantoru, lub w kantorze w pałacu Hr: Andrzeja *Zamoyskiego*, na Krak:-Przedmieściu.

Po onegdajszem ogłoszeniu w *Kurjerze*, o wypadku zaszłym przy robotach około mostu, w skutku czego, dwóch ludzi utraciło życie, otrzymaliśmy zapytanie od Pana L. czyliby dla pozostałej po jednym z nich żony, która właśnie tej samej nocy została Matką, nie należało zebrać jakiej pomocy za pośrednictwem *Kurjera*, oświadczamy, iż od przyjęcia ofiar dobrowolnych w razie zamiaru udzielenia przez kogo takowych, nie mamy prawa usuwać się, w każdym jednak razie musimy poprzednio sprawdzić tę okoliczność na miejscu i wynaleść mieszkanie tej biednej, o czem nieomieszkamy donieść.

Wiadomości Zagraniczne.

Francja. *Paryż, 22go Kwiet:*.— Dziś uwaga publiczna, przynajmniej pod względem polityki zogranicznej, zwraca się na wypadki wojenne zaszłe w Ameryce. Powodzenie armji federalnej zmniejsza naturalnie nadzieje, jakie zdawał się mieć Rząd Stanów Południowych co do przedłużania walki, i skłonienia następnie mocarstw skutkiem klęsk jakieby ztąd handel ponosił, do uznania federacji południowej przez Anglję i Francję. — Sprzeczności w pogłoskach o Jenerale *Goyon* i Marg: *Lavalette*, są tak częste i ciągłe, że nie warto o nich wspominać. — *Patrie* dzisiejsza donosi, że Król *Wiktor-Emmanuel* ma w końcu Maja przybyć do Paryża. Wątpliwa to jest jednak wiadomość. Korrespondencje z Włoch zgodnie przedstawiają blizkość zjednoczenia się i piękną przyszłość tego kraju. — Mamy nowy dowód uczuć Wenecjan względem Austrjaków. Ta nieszczęśliwa prowincja nie chce wysłać ani jednego wyrobu swego na wystawę Londyńską, aby nie była urzędownie zaklassyfikowaną tam do posiadłości domu Habsburgskiego. — W Donai chciano uorganizować ucztę na cześć *Miresa*, a wszyscy bankierzy miejscowi ofiarowali mu się z pomocą, jeśliby jej potrzebował, do podniesienia swych interesów. Dziś *Mires* miał wrócić do Paryża, gdzie krążyła wieść, że Prokurator zamierza zaapelować od wyroku uniewinniającego tego bankiera.

Turcja.—*Independance Belge* z dnia 24 Kwietnia, podaje następującą korrespondencję z Paryża z dnia 23 Kwietnia:

Powstanie hercegowińskie, nie ogarnia, jakby jego miano zdawało się wskazywać całej prowincji, lecz tylko trzy okręgi z czternastu ją składających, mianowicie okręgi Trebinji, Niksicza i Gacko leżące wzdłuż granicy Czarnogórskiej od obwodu Raguzy do kraju Kołaszynów. Jeszcze północną część tych trzech okręgów powstrzymują silne stanowiska Trebinja, Bilecia, Gacko, Sira i Cradżanice; Turcy posiadają w tej chwili dwa ważne punkta w ziemiach zbuntowanych Kłobuck u Karjuszyków i Niksicz u Niksiczyków. Te dwie ostatnie twierdze dotykają samego Czarnogórza.

Ludność powstała nie liczy więcej nad trzydzieści tysięcy głów, wraz z kobietami i dziećmi, co daje sześć do

siedmiu tysięcy walczących, do których trzeba dodać niewielu ochotników Serbów, znaczniejszą liczbę sprzymierzonych Czarnogórców i jakich dwudziestu zbiegów austrjackich.

Cokolwiek w tym względzie było mówione, nie ma ani jednego Włocha pomiędzy powstańcami, i ani jeden nie znajduje się w Czarnogórze, ani jako rezydent, ani jako przejezdny podróżny, i żaden nie był tam od Czerwca, kiedy jeden z nich przybył dla kupna jajeczek jedwabników. Nie ma też równie Węgrów. Cudzoziemcy przebywający w Cetynji są następujący: Lekarz Francuz, Topograf Rossjanin, Sekretarz Czech, Nauczyciel Kroata, Adjutant Dalmata, Malarz Niemiec i jeden Oficer Bośniak. Wszyscy siedmiu znajdują się w przybocznej służbie u Xięcia. Dla zupełnej ścisłości trzeba dodać jeszcze Chirurga, mieszkającego u Wassowinów, w celu wprowadzenia tam szczepienia ospy. Oprócz tego znajdują się tylko Czarnogórcy z Czarnogórza i Hercegowińczycy pomiędzy powstańcami Hercegowińskiemi.

Prawdziwą siłę ruchu, stanowi słabość Turków, uporczywy charakter mieszkańców, przeszkody, jakie brak drogi natura nadzwyczaj górzysta i dzika powierzchni przedstawia działaniom wojennym a szczególniej przewozowi żywności i amunicji. Niksicz prawie ciągle jest blokowany, i tylko małemi oddziałami wojska można przeprowadzać żywność z jednego punktu na drugi.

Na całej przestrzeni zajętej przez powstanie, nie ma miasta panującego nad okolicą, którego posiadanie zapewniałoby posłuszeństwo otaczających miejscowości. Istnieją tylko nędzne osamotnione chałupy, lub wioski z kilku nieszczęśliwych domów składające się, ktore mieszkańcy opuszczają, i sami palą za zbliżeniem się wojska, wysławszy poprzednio żony, dzieci, trzody i ozdoby kościelne, na territorjum dalmackie lub czarnogórskie.

Oprócz kilku nieznacznej rozległości płaszczyzn, kraj ten najlepiej może być przyrównany do szeregu miednic, na dnie których znajduje się ziemia roślinna a brzegi oznaczone są wysokiem, ogołoconemi górami, dającemi się przekraczać, przez rzadkie wązkie i urwiste ścieżki.

Kiedy wojska tureckie, prawie zawsze znaczniejsze liczbą, starają przejść z jednej takiej miednicy do drugiej, powstańcy bronią im przejście, wystrzeliwają je z odległości i najczęściej przenoszą się do miejscowości, którą Turcy zajmowali dnia poprzedniego. Tak naprzykład, Derwisz-Pasza zakończył w dniu 5 Kwietnia, przez zajęcie Crniewezzy i Drażewezzy zmuszenie do posłuszeństwa okręgu Zubci, następnego dnia Wukałowicz, o którym mówiono, że ranny, schronił się na territorjum austrjackie, znów ukazał się w tych dwóch wioskach i na nowo skłonił je do powstania, tylko potem udał się do Grabu, który się poddał przed 10 dniami dla zabrania stu koni i transportu idącego z Raguzy, Vecchia do Zubci.

W takich warunkach zwycięztwa nie prowadzą do niczego. Każdą piędź ziemi trzeba na nowo codziennie zdobywać. Turcy są panami tylko tam, gdzie mają żołnierzy, a jeszcze trzeba, żeby była znaczna ich liczba, bo powstańcy to rozdzielają się na małe bandy od dwudziestu do stu ludzi, to znów gromadzą się tysiącami dla dokonania niespodziewanego napadu. Ich armja to kulka śniegowa, powiększająca się kiedy się toczy i roztapiająca się przy pierwszym, żywszym, napotkanym ogniu. Ich wojny są to nienawiści nagromadzone namiętnościami religijnemi, narodowemi, chciwemi, oburzenie na morderstwa, na boleści przeszłe, nadzieja łupu i wrodzona miłość niezależności.

Jeżeli w tem leży siła ruchu powstańczego, w tem także zawiera się jego słabość. Chwilowo zajmował całą granicę Czarnogórza, ponieważ w tem miejscu znajdują się tylko Grecy. Kiedy chciał posunąć się naprzód, spotykał wojska i silne stanowiska Turków, których powstańcy w żaden sposób wziąść nie mogą. Na zachód rozbił się o wahania Katolickiej ludności Okręgu Popowo, bojącej się i nienawidzącej Greków. Na wschód spotkał muzułmanów, nagromadzonych w znacznej ilości w Okręgach Tahleca i Inepolu; jest to pożar palący się tam gdzie powstał, i dotąd niemający żadnych żywiołów koniecznych dla rozszerzenia się.

Później doniosę wam o działaniach Turków, bo te przedwstępne wiadomości zdawały mi się koniecznemi przed opisaniem prowincji tych i tak mało znanych obyczajów.

Ostatnie Wiadomości.

Królowa Hollenderska przybyła do Paryża 24go b. m. z licznym orszakiem. J. K. Mość ma zabawić przez miesiąc u dworu Francuzkiego, dokąd później przybędą podobno także mąż i syn. Obecność Królowej przypisują projektowi małżeństwa Następcy tronu Holenderskiego z Xczką *Murat*. Innych ważniejszych wiadomości z Paryża nie ma, nadeszła tylko jak słychać depesza z Raguzy, donosząca, że *Omer*-Pasza podał Xciu Czarnogóry propozycję układów, których podstawą ma być autonomja Hercogowiny. Xiążę przyjął tę propozycję.

Z Aten 20go b. m. donoszą, że Król chcąc dać dowód ufności ludowi, i dla zapewnienia obrony kraju, polecił uorganizować gwardję narodową na wzór belgickiej i włoskiej. Izby zwołano na dzień 7 Maja.—Wojska Królewskie weszły do Nauplji w południe d. 20 b. m. Powstańcy zbratali się z wojskiem przy okrzykach na cześć Monarchy.

Wiedeńska *Korrezp: Scharffa* z 25go zapewnia, że wkrótce ma być ogłoszona odezwa Cesarska dotycząca prawa o odpowiedzialności Ministrów.—Do Tryestu nadeszła wiadomość z Szanghai z 6go Marca, że wojska Francuzkie i Angielskie, w połączeniu z Cesarskiemi, atakowały powtórnie powstańców w odległości 20 mil od Szanghai i zadały im znaczne straty. — Z Korfu piszą, że nieamnestjonowani przywódcy powstania Greckiego, udadzą się na wyspy Jońskie. — Gabinet Berliński nie myśli podobno o uznaniu Włoch.—P. *Bismarck*, Poseł Pruski w Petersburgu, spodziewany jest w Berlinie 29go b. m.

Depesze telegraficzne z Petersburga dochodzą do 25 b. m. *Poczta Północna* z dnia poprzedniego donosi, że Biskup Żytomierski i dwaj inni Prałaci, upoważnieni zostali udać się do Rzymu na kanonizację męczenników Japońskich.— *Jour: de St. Petersburg* w jednym artykule domaga się natychmiastowego otwarcia codziennej kommunikacji koleją żelazną między Petersburgiem i Berlinem, albo śledztwa sądowego. — Tenże dziennik ogłasza Ukaz *Cesarski*, nakazujący reorganizacją Rady gminnej w Moskwie, z swobodnemi wyborami przez korporacje, na wzór Petersburga.— *Pszczoła Północna* zaprzecza pogłosce, jakoby dzierżawa odkupu wódczanego przedłużoną być miała po 1m Stycznia 1863 r.

Wiadomości Literackie.

Ner 56 *Przyjaciela Dzieci*, wyszedł z druku i zawiera: Dzieje Narodu Polskiego, *Wacław* Król, przez L. *Rogalskiego*, (z drzew: rys: *Gersona*); Most stały na Wiśle pod Warszawą, przez *J. H.*, (z drzewor: rys: *Podbielskiego*); Wielkanoc, przez *S;* Burek, powiastka, (z 3ma drzeworytami *Kostrzewskiego*); Wspomnienia Królowych Polskich, *Wisława*, napisał L. *Hubert;* Rozmaitości. — Prenumerata przyjmuje się na wszystkich Stacjach pocztowych Królestwa i Cesarstwa, oraz we wszystkich xięgarniach krajowych i zagranicznych. Skład główny w xięgarni H. *Natansona* w Warszawie. Cena: w Warszawie kwartalnie złp. 7; na Urzędach i Stacjach pocztowych kwartalnie złp. 8 gr. 10.

Ner 17 *Tygodnika Mód* wyszedł z druku i zawiera: Gody Weselne w Krakowie, Wnuczki *Kazimierza Wielkiego;* Korrespondencją z Paryża; Xiążki wydane dla ludu wiejskiego i miejskiego; Szaradę; Opis ubiorów damskich; Nowości zagraniczne; Opis deseni do haftu; Czapeczki męzkie i stały; Opis formy kaftanika do sukni, paska szwajcarskiego i rękawa płaskiego; Korrespondencję; Do numeru tego dołączone zostały wzory do haftu i formy rozmaite.

Ner 17 *Kmiotka* wyszedł z druku i zawiera: O Zygmuncie Iszym i o Krzyżakach jak się z niemi skończyło; Święty Tomasz Apostoł; List do Goralczyka od Walka Dobrowolskiego; Z pod Lipna list Piotra syna zagrodnika; List z Wieluńskiego z pod Działoszyna; Osieł i Jacek, bajka; Ogrodnik i jabłoń, bajka; Król Jan III w Jaworznie. Cena tego pisma miesięcznie wynosi zł. 1.

Ner 16 *Jutrzenki*, wyszedł z druku i zawiera: Faraonowie; Objaśnienie kilku zasad uniwersalnie-religijnych, przez J. L. *Wienera;* Korrespondencje: z Warszawy, od S. *Dankiewicza;* z Kalisza, od *L. L.*; Przyjaciel Zdrowia, przez Al: *K.*; Obligi na monetę zdawkową w Lublinie; Chronologja żydowska; Wakanse; Examina szkół prywatnych; Ofiary dla Czytelni bezpłatnych przy Ochronce XII; Sklep ubogich w Lublinie, pod zarządem Stanisława Arzta.

Wyszedł z druku Ner 16 *Gazety Rolniczej*, który zawiera następujące artykuły: O użyciu w gorzelniach tak zwanych drożdży prasowanych czyli funtowych, przez Dra Franc: *Betzolda;* Podwójna brona wirująca (z ryciną) od Redakcji; Przegląd literatury rolniczej zagranicznej za kwartał I z 1862 r. (dokończenie); Korrespondencje gospodarskie: Z Grodzieńskiego na Litwie, z Rawskiego, przez Stanisława *Jabłońskiego*, i z Galicji, przez Zyg: *Jaroszewskiego;* Nowiny i ogłoszenia gospodarskie.

Nakładem Xięgarni Polskiej, A. *Dzwonkowskiego i Spółki* ulica Miodowa Nr 482 (4), wyszedł zeszyt 7 i 8 „Rolnika Polskiego", przez Z. *Gawareckiego* i A. *Kohna.* Prenumerata na 12—15 zeszytów, wynosi zł. 46 gr. 20 (rs. 7), z przesyłką rs. 8.

Nakładem Xięgarni Pols: A. Dzwonkowskiego i Sp:, ulica Miodowa Nr 482 (4), wyszedł Ner 4 Bibljoteki Teatralnej obejmujący: „Werbel domowy", obrazek wiejski ze śpiewami w jednej odsłonie. Cena zł. 3 (kop: 45; prenumerata na 10 numerów wynosi zł. 20 (rs. 3), z przesyłką rs. 3 kop: 40.

Nakładem i drukiem S. *Orgelbranda* Xięgarza i Typografa przy ulicy Krak:-Przedmieście Nr 372, wyszedł 86 zeszyt *Encyklopedji Powszechnej*, który z większych artykułów zawiera między innemi następujące: Gostomski (7miu tego nazwiska), Gostyń, Gostynin, Gostyński Powiat, Goszczyński Seweryn, Goethe, Goworek, Godzki Stanisław Bernard, Gozimirski ostatni Kasztelan Elbląski, Grabianka albo Grabionka, Grabowska Elżbieta, Grabowski Piotr Autor 16 wieku, Grabowski Andrzej Teodor Kasztelan Chełmiński, Grabowski Adam Stanisław Biskup Warmiński, Grabowski Maciej Kiemlada Podskarbi Wielki Koronny, Grabowski Jan z Konopnicy Marszałek konfederacji Słuckiej, Grabowski Michał syn poprzedniego, Jenerał; Grabowski Franciszek Senator Wojewoda, Grabowski Tomasz Senator Kasztelan; Grabowski Ambroży, współczesne starożytniki, Grabowski Michał współczesny Autor i t. d. Cena zeszytu kop: 35, za granicami Królestwa $37^1/_2$, na Pocztamtach i Stacjach Pocztowych kop: 40. Liczne pisma do wydawcy dowodzą, że jeszcze nie dość powszechnie wiadomy jest sposób prenumerowania Encyklopedji, dla tego nie przestajemy powtarzać, że wydawca starając się usilnie o jak najregularniejsze wydawanie trzech zeszytów miesięcznie, ma sobie za obowiązek ściśle tego obowiązku przestrzegać i dotrzymać nie przypisując żadnych obowiązków Publiczności kupującej, ani co do ilości, ani co do czasu; Publiczność przeto może wykupować to dzieło tomami czy zeszytami w ilości i czasie zupełnie dowolnym.

Przyjechali do Warszawy.

Antoszewski Adam Ob: z Woli Kotkowej nr 1355; Górski Lud: Ob: z Woli Pękoszewskiej nr 410; Łaszcz Lud: Ob: z Staniszewic nr 634.

Wyjechali: Lasoccy Leon Ob: do Zaborowa i Lud: Ob: do Czerwony; Rzeszotarski Alex: Ob: do Przystałowic; Wierzejski Jan Ob: do Siedlec.

Przyjechali koleją żelazną: Przezdziecki Mieczysław Ob: z Drezna nr 414; Wańkowicz Stanisław Ob: z Berlina nr 634.

Wyjechali koleją żelazną: Muszkat Zelman Ob: do Wrocławia; Tarnowski Jan Hr: do Krakowa; Żarański Jan Ob: do Lwowa.

DONIESIENIA.

Dodatkowe Wiadomości bieżące.

Dnia 18 (30) Kwietnia r. b, odbędzie się na Komorze w Wieruszewie w Pcie Wieluńskim, o godz: 9tej z rana, licytacja na sprzedaż skonfiskowanych towarów, których wartość na rs. 323 kop: 57½ ocenioną została.

Do xięgarni Alexandra *Lewińskiego*, przy ulicy Miodowej, nadeszła *Grammatyka grecka Cegielskiego*, oraz *Zadania* do tejże przez *Mierzyńskiego*.

Na kolei żelaznej z Berlina do Paryża, wydawać będą po cenach zniżonych bilety. tam i napowrót. Podobnież mają urządzić i z jazdą do Londynu.

Onegdaj cały wieczór nie ustawały błyskawice, wróżąc jak się zdaje ciepło, które też od Sobotniej nocy nastało. Wczoraj nawet mieliśmy można powiedzieć dzień gorący, a przybyłe jaskółki, zjściły naszą wróżbę. Jutro zmiana lunacji, to jest Nów, który również jak już donieśliśmy, zapewnia nam ciepło.

Z powodu panujących dni ciepłych w Lutym, a następnie gwałtownych rannych przymrozków, drzewa wiśniowe, bardzo ucierpiały w tym roku, i zapewne wiśnie nie dopiszą nam znowu.

Onegdaj roboty około wodociągów na Nowym-Świecie, doprowadzone już zostały do Jerozolimskiej Alei, przy której także jak słyszeliśmy, pomiędzy gmachami Straży Ogniowej, a N. Izby Obrachunkowej, ma stanąć nowy świeżo zaproponowany wytrysk.

Według wiadomości otrzymanych z Francji, trwające tamże ranne przymrozki, zwarzyły wszystkie zawiązki w winnicach i na drzewach owocowych, zkąd powszechna jest obawa o nieurodzaj.

Jak wielkie w tych czasach padały śniegi, dowodem tego, iż w połowie b. m. jak donoszą z Turynu, przerwane zostały na górze *Cenis*, wszystkie linje telegraficzne.

I w Wiedniu podobnie jak u nas Wielki tydzień był słotny i chłodny.

Część sztachet osłaniających warsztaty arsenału Warszawskiego, mają być zniesione dla wyrównania wjazdu z ulicy Bieleńskiej na Nalewki.

Na ulicy Marszałkowskiej, na której tak częsta jest komunikacja z powodu drogi prowadzącej do Stacji Kolei Żelaznej, przystąpiono do poprawy bruku.

DONIESIENIA.

Onegdaj w południe ciepła stopni 17. Wczoraj rano ciepła stopni 12, w południe ciepła stopni 16. Dziś rano ciepła stopni 7.

Wczoraj rano wysokość wody na *Wiśle* stóp 6 cali 0. Dziś rano stóp 5 cali 11. (Ubywa).

TEATR ROZMAITOŚCI. Dziś, *Konkurent* i *Mąż*. — *Trefniś*.

TEATR WIELKI. Jutro, Widowisko bezpłatne, zacznie się o godzinie 6ej.

W Drukarni Kurjera Warszawskiego. — Za pozwoleniem Cenzury Rządowej.